

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu JUDr. Milana Čiča a sudcov JUDr. Júliusa Černáka, JUDr. Anny Danielčákovej, JUDr. Jána Drgonca, JUDr. Viery Mrázovej, JUDr. Štefana Ogurčáka, JUDr. Richarda Rapanta, JUDr. Miloša Seemanna a JUDr. Tibora Šafárika na verejnom zasadnutí 14. novembra 1996 prerokoval návrh skupiny 56 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpenej poslancom [REDACTED], proti Národnej rade Slovenskej republiky, zastúpenej poslancom [REDACTED] [REDACTED], na začatie konania podľa čl. 125 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o vyslovenie nesúladu zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, v platnom znení, s čl. 119 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

Ustanovenia 10 ods. 1 a 10 a 45 ods. 5 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. n i e s ú v súlade s čl. 119 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skupina 56 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky podala 12. februára 1996 na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") návrh na začatie konania podľa čl. 125 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len "ústava") a podľa 37 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993

Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z. o súlade zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 369/1994 Z. z.") v celom rozsahu s článkom 119 písm. d) ústavy.

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len "skupina poslancov") navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom tohto znenia: "Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov nie je v súlade s článkom 119 písmeno d) Ústavy Slovenskej republiky."

Skupina poslancov vo svojom návrhu uviedla:

"Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov odňal vláde Slovenskej republiky pôsobnosť rozhodovať o privatizácii štátneho majetku priamym predajom, ako i pôsobnosti pri niektorých súvisiacich rozhodnutiach (zмене rozhodnutia o privatizácii 10 ods. 10 a udeľovaní výnimiek podľa 45) a založil pôsobnosť rozhodovať v týchto prípadoch Prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Toto rozhodovanie na základe zákona Národnej rady č. 369/1994 Z. z. takto vykonáva orgán neštátneho subjektu.

Presunom pôsobnosti pri rozhodovaní o privatizácii štátneho majetku priamymi predajmi zo štátneho orgánu na neštátny subjekt sa utvoril stav, keď nie je možné vykonávať účinnú kontrolu hospodárenia so štátnym majetkom tak ako to predpokladá článok 60 a nasledujúce Ústavy Slovenskej republiky prostredníctvom Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky. Ústavná nemožnosť účinnej kontroly privatizačného procesu má veľmi negatívne politické dôsledky v živote spoločnosti. I preto sa utvorilo niekoľko zákonodarných iniciatív na pôde Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré sa ústavným zákonom usilujú rozšíriť pôsobnosť Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky i na Fond národného majetku Slovenskej republiky. Tieto návrhy, ak by boli prijaté, znamenali by neorganický a nesystémový zásah do nášho ústavného systému. Pôvod

však treba vidieť v presune pôsobnosti vyplývajúcom zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z."

Skupina poslancov v návrhu ďalej uviedla: "Odňatie pôsobnosti v rozhodovaní najvyššiemu orgánu výkonnej moci takto utvorilo stav, ktorý je v rozpore s čl. 119 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky. Tento článok ustanovuje, že vláda rozhoduje v zbore o zásadných opatreniach na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky. Navrhovatelia sú presvedčení, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z. odníma vláde rozhodovanie vo veci, ktorá je zásadným opatrením vlády ustanoveným v článku 119 písmena d) ústavy."

Navrhovateľ svoj právny názor podporil aj odkazom na záver ústavného súdu vyslovený v odôvodnení nálezu uverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 126/1995 Z. z., v ktorom sa uvádza: "Rozhodovanie o privatizácii štátneho majetku priamym predajom vopred určeným záujemcom patrí medzi zásadné opatrenia vlády na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky vlády Slovenskej republiky. Keďže vláda rozhoduje aj o otázke, ktoré odvetvia štátneho hospodárstva budú vôbec privatizované a v akom rozsahu, takéto rozhodnutie patrí do kategórie zásadných opatrení vlády na zabezpečenie tejto politiky Slovenskej republiky."

V ďalšej časti návrhu skupina poslancov uviedla, že pôvodná zákonná úprava prijímania rozhodnutí o privatizácii priamym predajom pred prijatím zákona č. 369/1994 Z. z. vychádzala z uvedenej kvalifikácie týchto rozhodnutí ako zásadných opatrení, a preto pôsobnosť pri prijímaní týchto rozhodnutí nestanovila príslušnému ministrovi, ale vláde rozhodujúcej v zbore. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z. presunul túto pôsobnosť na neštátny subjekt. Prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len "prezídium fondu"), orgán neštátneho subjektu, na základe citovaného zákona prijíma rozhodnutia, ktoré patria k zásadným opatreniam na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky. To je podľa názoru skupiny poslancov v rozpore s čl. 119 písm. d) ústavy.

Z tohoto dôvodu skupina poslancov navrhla ústavnému súdu rozhodnúť o nesúlade zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z., ktorým sa

mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, s čl. 119 písm. d) ústavy.

Ustanovenia zákona č. 369/1994 Z. z., ktorého nesúlad s ústavou skupina poslancov namietla, boli neskoršími predpismi novelizované. Preto ústavný súd vyzval dňa 28. februára 1996 jej zástupcu [REDACTED] na spresnenie návrhu.

Zástupca skupiny poslancov listom zo dňa 1. marca 1996 spresnil návrh tak, aby ústavný súd prijal nález tohoto znenia:

"Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v platnom znení, nie je v súlade s článkom 119 písmeno d) Ústavy Slovenskej republiky".

Doplnenie formulácie výroku viedlo skupinu poslancov aj k rozšíreniu argumentácie o nesúlade zákona č. 369/1994 Z. z. s ústavou. Podľa tejto časti doplnenia návrhu:

"Skupina poslancov, ktorí navrhujú začať konanie Ústavného súdu SR o nesúlade zákona NR SR č. 369/1994 Z. z. s čl. 119 písm. d) Ústavy SR vo svojom návrhu vychádza z názoru, že rozpor s ústavou, teda prechod príslušnej pôsobnosti z vlády SR na Prezídium Fondu národného majetku SR, nastal prijatím zákona č. 369/1994 Z. z. Ustanovenia tohto zákona boli neskôr ďalej zmenené, predovšetkým zákonom NR SR č. 190/1995 Z. z. avšak bez toho, že by sa odstránil rozpor s čl. 119 písm. d) Ústavy SR. Obdobne sa mohli dotknúť ustanovení zákona č. 369/1994 Z. z. i niektoré zmeny a doplnky zákona, ktorý Národná rada SR schválila vo februári 1996, ktorý však do dnešného dňa nenadobudol účinnosť a nebol publikovaný v Zbierke zákonov, avšak do dňa rozhodovania Ústavného súdu SR už účinný bude. Ani v tomto prípade však, podľa názoru navrhovateľov, nedochádza ku zmene v tom, čo je obsahom rozporu s Ústavou SR, ktorý založil zákon č. 369/1994 Z. z. Z toho dôvodu skupina navrhovateľov spresňuje návrh tak, že sa uchádza o preskúmanie súladu ustanovení zákona č. 369/1994 Z. z. v platnom znení s Ústavou Slovenskej republiky."

Ústavný súd v liste PL. ÚS 1/96 zo 7. marca 1996 požiadal predsedu Národnej rady Slovenskej republiky o oznámenie, či v konaní o súlade zákona č. 369/1994

Z. z. trvá na ústnom pojednávaní a o zaslanie splnomocnenia pre povereného zástupcu Národnej rady Slovenskej republiky.

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky vo svojom liste č. 463/1996 - sekr. zo 14. mája 1996 oznámil, že trvá na ústnom pojednávaní a meno zástupcu, ktorý sa zúčastní pojednávania, oznámi dodatočne. Súčasne zaslal aj stanovisko Národnej rady Slovenskej republiky k uvedenému návrhu. Podľa tohto stanoviska:

"Zákon č. 369/1994 Z. z., okrem iného, zmenil znenie ustanovenia 10 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov tak, že kompetencia vydať rozhodnutie o privatizácii priamym predajom mimo verejnej obchodnej súťaže prechádza na Prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

Navrhovatelia sa domnievajú, že ide o rozpor s Ústavou Slovenskej republiky, nakoľko aj podľa nálezu ústavného súdu č. 126/1995 Z. z., rozhodovanie o privatizácii patrí medzi zásadné opatrenia na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky, o ktorých podľa čl. 119 písm. d) ústavy rozhoduje vláda v zbere."

"Zastávame názor," píše sa ďalej v stanovisku Národnej rady Slovenskej republiky, "že je potrebné rozlišovať medzi rozhodovaním o privatizácii a vydaním rozhodnutia o privatizácii podľa 10 citovaného zákona a zdôrazniť, že o privatizácii majetku štátu zásadne rozhoduje vláda tým, že schvaľuje zoznam podnikov, ktoré môžu byť zaradené do procesu privatizácie. Vlastné rozhodnutie o privatizácii je následný právny úkon ako výsledok posudzovania náležitostí a obsahu privatizačného projektu vypracovaného so súhlasom vlády a akt realizácie tohto privatizačného projektu. Bez toho, že by vláda nezaradila príslušný štátny podnik do privatizácie a teda nerozhodla o jeho privatizácii, nie je relevantné spracovať privatizačný projekt, posúdiť ho a vydať rozhodnutie o jeho privatizácii. Fond národného majetku Slovenskej republiky je teda pri vydaní rozhodnutia o privatizácii viazaný na predchádzajúci súhlas vlády Slovenskej republiky."

Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len "národná rada") vo vyjadrení k návrhu skupiny poslancov ďalej uviedla, že vláda Slovenskej republiky (ďalej len "vláda") sa svojej zodpovednosti za oblasť privatizácie majetku štátu nezbaňuje ani v etape realizácie, pretože aj príjmy Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len "fond") je možné na účely uvedené v 28 ods. 3 písm. b)

zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov použit' len v súlade s rozhodnutím vlády.

Na základe týchto argumentov národná rada vo svojom stanovisku odmietla tvrdenie skupiny poslancov o nesúlade zákona č. 369/1994 Z. z. s čl. 119 písm. d) ústavy z dôvodu, že prijatím zákona č. 369/1994 Z. z., vláda nie je zbavená ani časti povinností uvedených v čl. 119 písm. d) ústavy a presunom oprávnenia vydať rozhodnutie o privatizácii na fond sa vláde len vytvoril priestor práve na rozhodovanie o strategických a zásadných opatreniach na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky, medzi ktoré nepatrí samotné rozhodnutie o privatizácii.

Na verejnom zasadnutí pléna ústavného súdu, konanom 14. novembra 1996, zástupca navrhovateľa [REDAKOVANÉ] vo svojom vystúpení v celom rozsahu zotrval na návrhu. Zdôraznil najmä to, že pri privatizácii národného majetku má rozhodujúcu právomoc prezídium fondu, a nie vláda. Vláda sa podľa platnej právnej úpravy môže vyjadrovať len k privatizačným projektom a podnikom zaradeným do privatizácie, ale rozhodnutie o privatizácii prijíma prezídium fondu.

Zástupca národnej rady [REDAKOVANÉ] odmietol argumentáciu navrhovateľa z dôvodu, že vláda dala základnú orientáciu privatizácie a ostatné kroky sú iba realizačné. Vláda určila, ktoré podniky sa budú privatizovať a prezídium fondu prijíma konkrétne rozhodnutia. Národná rada volí a odvoláva členov prezídia fondu, svoje kompetencie voči fondu má aj Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre hospodárstvo, privatizáciu a podnikanie. Tým platná právna úprava vytvára dostatočné kontrolné mechanizmy nad činnosťou Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

Po vypočutí argumentov oboch strán ústavný súd o návrhu rozhodol.

II.

Skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vo svojom návrhu požiadala, aby ústavný súd konal o súlade zákona č. 369/1994 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, v platnom znení s čl. 119 písm. d) ústavy.

Zákonom č. 369/1994 Z. z. sa zmenili ustanovenia 10 ods. 1, 10 ods. 10 a 45 ods. 5 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov.

Zákonom č. 369/1994 Z. z. sa zmenilo ustanovenie 10 ods. 1 zákona č. 60/1994 Z. z., nahrádzajúce pôvodné znenie zákona č. 92/1991 Zb. Ustanovenie 10 ods. 1 zákona č. 369/1994 Z. z. bolo následne pozmenené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z., takže platné znenie 10 ods. 1 je nasledovné:

"Rozhodnutie o privatizácii priamym predajom mimo verejnej obchodnej súťaže (ďalej len "verejná súťaž") alebo verejnej dražby vydáva Prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len "prezídium") na návrh Výkonného výboru Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Rozhodnutie o privatizácii v ďalších veciach si prezídium môže vyhradiť."

Ustanovenie 10 ods. 10 sa do úpravy privatizácie zaviedlo zákonom č. 60/1994 Z. z. Toto ustanovenie sa novelizovalo zákonom č. 369/1994 Z. z. Prijatím zákona č. 190/1995 Z. z. sa uvedený odsek prečísloval na odsek 12 a po zmene zavedenej týmto zákonom je platné znenie nasledovné:

"Rozhodnutie o privatizácii môže zmeniť prezídium v prípadoch, keď po vydaní rozhodnutia vyjdú dodatočne najavo skutočnosti, ktoré neboli známe v čase vydania rozhodnutia o privatizácii a mali by na pôvodné rozhodovanie o privatizácii podstatný vplyv."

Najväčšie zmeny zo všetkých ustanovení, ktoré skupina poslancov označila vo svojom návrhu, sa týkali 45 ods. 5. Podľa zákona č. 92/1992 Zb. sa pôvodný text 45 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. stal odsekom 5. Zákonom č. 544/1992 Zb. sa toto ustanovenie novelizovalo. Na novo ho potom upravil aj zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z.; v podstate však išlo o návrat k pôvodnej úprave zákona č. 92/1991 Zb. Následne sa táto úprava zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. rozšírila do 8 odsekov. Ustanovenie 45 ods. 5, prijaté zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z. sa zmenilo zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. a znie:

"Výnimky z ustanovení odsekov 1 a 4 môže v odôvodnených prípadoch povoliť prezídium na návrh zakladateľa. Vláda Slovenskej republiky nariadením ustanoví, v ktorých prípadoch možno vykonať úkony podľa ustanovení odsekov 1 a 4 bez povolenia prezídia, prípadne ustanoviť podmienky, pri ktorých splnení povolenie udeľuje príslušný ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky."

III.

Ústavný súd skúmal, či citované ustanovenia zákona č. 369/1994 Z. z. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. sú v súlade s čl. 119 písm. d) ústavy.

Ustanovením čl. 119 ústavy sa identifikuje subjekt, jeho pôsobnosť a spôsob uplatnenia ústavnej pôsobnosti. Podľa čl. 109 ods. 1 ústavy "Vláda sa skladá z predsedu, podpredsedov a ministrov". Ustanovením čl. 119 ústavy sa vláde, zahŕňajúcej osoby taxatívne uvedené v čl. 109 ods. 1 ústavy, priznáva možnosť záväzne rozhodnúť o veciach, ktoré sa jej ústavou zverujú do pôsobnosti. Rozhodnutie vlády, ktoré sa podľa čl. 119 ústavy má urobiť v zbore, nemožno nahradiť rozhodnutím člena vlády, ani nijakého iného subjektu. Pôsobnosť zverenú vláde na rozhodnutie v zbore, vláda nemôže uplatniť tak, že sa k veci zverenej do pôsobnosti nezáväzne vyjadrí a záväzné rozhodnutie vydá iný subjekt.

Podľa čl. 119 písm. d) ústavy "Vláda rozhoduje v zbore o zásadných opatreniach na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky."

Ústava neustanovuje taxatívne, ani demonštratívne, ktoré z opatrení v uvedených oblastiach sú natoľko závažné, že ich možno charakterizovať ako zásadné. Pomocou výkladu, za zásadné opatrenia na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky možno považovať všetky opatrenia, ktoré majú mimoriadny význam pre hospodársku a sociálnu politiku Slovenskej republiky z hľadiska jej dlhodobého rozvoja. Okrem toho za zásadné opatrenia na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky možno označiť aj také opatrenia, ktoré majú zásadný význam pre riešenie konkrétnej situácie dôležitej pre hospodársku alebo sociálnu politiku Slovenskej republiky.

Rozsah, hĺbku a stupeň konkrétnosti opatrení, ktorými vláda uplatní svoju pôsobnosť rozhodovať o zásadných otázkach hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky, nemožno vymedziť so všeobecnou platnosťou pre všetky opatrenia zásadnej povahy. Len podľa povahy spoločenského vzťahu, ktorý je predmetom rozhodovania, možno ustanoviť, či pre uplatnenie pôsobnosti, ktorú vláde priznáva ústava, stačí, aby vláda rozhodla o koncepcii opatrenia zásadného významu, alebo či treba, aby vláda rozhodovala aj o konkrétnych otázkach uskutočnenia prijatého opatrenia. Podľa okolností prípadu treba posudzovať aj obsah pôsobnosti, ktorú ústava ustanovuje vláde v procese privatizácie.

Proces privatizácie a konštituovanie súkromných vlastníkov je nielen východiskom pre radikálnu zmenu doterajších vlastníckych pomerov, ale aj základnou podmienkou prechodu ekonomiky od centrálného a administratívno-direktívneho riadenia na typ modernej a produktívnej trhovej ekonomiky s vysokou prosperitou a životným štandardom obyvateľstva. Osobitný dôraz na význam privatizácie kladie Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky, podľa ktorého "Privatizáciu považuje vláda za jednu z ťažiskových oblastí procesu ekonomickej reformy. Jej pokračovanie a urýchlenie patrí medzi prioritné úlohy."

Privatizácia sa stala predmetom právnej úpravy podľa zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 427/1990 Zb. o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby. Podľa 2 ods. 1 "Predmetom prevodu vlastníctva podľa tohto zákona sú hnutel'né a nehnuteľné veci, ktoré ako majetková podstata prevádzkových častí organizácií pôsobiacich v oblasti služieb, obchodu a inej než poľnohospodárskej výroby tvoria alebo môžu tvoriť súbor, ktorý je ucelenou hospodárskou alebo majetkovou jednotkou."

Privatizáciu ďalej upravil zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby so zmenami a doplnkami vykonanými zákonom č. 92/1992 Zb., zákonom č. 264/1992 Zb., zákonom č. 541/1992 Zb., zákonom č. 544/1992 Zb. a zákonmi Národnej rady Slovenskej republiky č. 17/1993 Z. z., č. 172/1993 Z. z., č. 278/1993 Z. z., č. 60/1994 Z. z., č. 172/1994 Z. z., č. 244/1994 Z. z., č. 369/1994

Z. z., č. 374/1994 Z. z., č. 190/1995 Z. z. (v znení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 4/1996 Z. z.), č. 304/1995 Z. z. a č. 56/1996 Z. z.

Pre privatizáciu je dôležitý aj zákon Slovenskej národnej rady č. 474/1990 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 501/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 474/1990 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby.

Zákon č. 427/1990 Zb. v znení zákona č. 501/1991 Zb. upravil podmienky prevodu malých majetkových hodnôt zo štátneho vlastníctva do vlastníctva osôb. Podmienky prevodu veľkých hodnôt z majetku štátu na iné osoby sa ustanovujú zákonom č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 92/1991 Zb. o prevode majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov charakterizuje privatizáciu v 1 ods. 1 ako prevod majetku štátu, ku ktorému majú právo hospodárenia štátne podniky, štátne peňažné ústavy, štátne poisťovne a iné štátne organizácie, alebo ktorý je v správe Slovenského pozemkového fondu, včítane ich majetkových účastí na podnikaní iných právnických osôb, ako aj podmienky prevodu majetkových účastí štátu na tomto podnikaní, a to na slovenské alebo zahraničné právnické alebo fyzické osoby.

Privatizácia sa uskutočňuje týmito formami:

- a) verejná súťaž,
- b) verejná dražba,
- c) priamy predaj,
- d) kupónová metóda a dlhopisová metóda, na ktorú sa zmenila kupónová metóda.

Tieto formy možno navzájom kombinovať.

Právna úprava privatizácie sa viacnásobne zmenila. Ústavný súd v konaní o návrhu skupiny poslancov neprihliadol len na znenie právnych noriem označených v návrhu, ale analyzoval historický vývoj právnej úpravy a účel privatizácie v komplexe vzájomných väzieb medzi dotknutými právnymi normami.

Zo všetkých právne dovolených foriem privatizácie pre konanie o návrhu skupiny poslancov je podstatná privatizácia majetku štátu priamym predajom. Táto forma privatizácie sa zaviedla na základe ustanovenia 16 ods. 1 zákona č. 427/1990 Zb. v podstate ako výnimka z privatizácie verejnou dražbou.

Rozhodovanie o privatizácii konkrétneho majetku štátu jednotlivými formami prináležalo rozdielnym subjektom.

Verejné dražby podľa 4 ods. 2 zákona č. 427/1990 Zb. zabezpečovali orgány republík Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Takými v Slovenskej republike boli okresné privatizačné komisie, po prijatí zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 17/1993 Z. z. likvidátor získal právo zabezpečiť verejnú dražbu aj prostredníctvom osoby na to oprávnenej podľa osobitných predpisov.

Vláda bola od začiatku privatizácie orgánom s právomocou rozhodnúť o väčšine foriem privatizácie.

Podľa 10 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. podliehal schváleniu vlády, buď federálnej alebo republikovej, vždy privatizačný projekt, keď išlo o priamy predaj mimo verejnej súťaže alebo verejnej dražby. Schválenie ostatných privatizačných projektov si vláda mohla vyhraďiť podľa 10 ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb.

Zhodný právny režim sa ustanovil zákonom Slovenskej národnej rady č. 253/1991 Zb. Podľa 8 ods. 1 tohto zákona si vláda Slovenskej republiky mohla vyhraďiť schválenie privatizačného projektu podniku a privatizačného podniku účasti.

Vláda Slovenskej republiky po celý čas, v privatizácii uskutočňovanej podľa zákona č. 427/1990 Zb. v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 501/1991 Zb., rozhodovala o konkrétnych prevodoch majetku štátu na iné osoby. Toto právo vlády sa zachovalo aj po zmene privatizácie tým spôsobom, že forma privatizácie priamym predajom sa uplatnila aj na prevody majetku štátu v privatizácii podľa zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Podľa 10 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. "Rozhodnutie o privatizácii priamym predajom mimo verejnej obchodnej súťaže (ďalej len "verejná súťaž") alebo verejnej dražby vydáva vláda na návrh ministerstva. Rozhodnutie o privatizácii v ďalších veciach si vláda môže vyhraďiť."

Na základe tejto právnej úpravy vláda rozhodovala a mala povinnosť rozhodnúť o privatizácii priamym predajom. Okrem toho mala možnosť rozhodnúť o prevode majetku štátu na iné osoby ďalšími formami privatizácie.

Zásadná zmena tohto právneho stavu sa uskutočnila zákonom č. 369/1994 Z. z. Podľa 10 ods. 1 tohto zákona "Rozhodnutie o privatizácii priamym predajom mimo verejnej obchodnej súťaže (ďalej len "verejná súťaž") alebo verejnej dražby vydáva Prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len "prezídium") na návrh ministerstva alebo Výkonného výboru Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Rozhodnutie o privatizácii v ďalších veciach si prezídium môže vyhradiť."

Prijatím zákona č. 369/1994 Z. z. Národná rada Slovenskej republiky teda vyčlenila z pôsobnosti vlády rozhodovanie o prevode konkrétneho majetku štátu na iné osoby. Túto pôsobnosť priznala subjektu, ktorý mal v privatizácii pôvodne iné právne postavenie a z toho vyplývajúce úlohy.

Na zabezpečenie rozhodnutí vlády o prevode majetku štátu na iné osoby sa hneď na začiatku privatizácie vytvoril mechanizmus, ktorého súčasťou sa stal Fond národného majetku Slovenskej republiky.

Podľa 27 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. sa zriadil Federálny fond národného majetku ako právnická osoba. Podľa 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 253/1991 Zb. sa zriadil aj Fond národného majetku Slovenskej republiky, ako právnická osoba. Podľa platnej právnej úpravy sa síce zmenila formulácia zákona, ale nie právna povaha Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Podľa 27 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. "Fond je právnická osoba zriadená osobitným zákonom, zapísaná do obchodného registra. Právne postavenie a právne pomery fondu sa spravujú ustanoveniami tohto zákona odo dňa jeho účinnosti."

Fond národného majetku Slovenskej republiky je právnickou osobou, ktorá spravuje svoj majetok, ktorý pôvodne bol vo vlastníctve štátu. Podľa 11 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. "Uplynutím dňa, ku ktorému bol podnik zrušený alebo bola vyňatá časť majetku podniku, prechádza privatizovaný majetok do vlastníctva fondu. Právne úkony podľa 29 ods. 1 písm.

a), g) až j) môže fond vykonať po vydaní rozhodnutia o privatizácii s právnymi účinkami po dni zrušenia podniku alebo vyňatia časti majetku podniku." Výnimku z tejto úpravy ustanovuje 11 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. v znení zákona č. 190/1995 Z. z., podľa ktorého "Ak na fond prechádza všetok majetok podniku, musí obchodná spoločnosť vzniknúť alebo zmluva o predaji tohto majetku musí nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po dni zrušenia podniku bez likvidácie."

Fond je jediným subjektom, ktorý sa podľa zákona stal vlastníkom majetku pôvodne patriaceho štátu. Ústava v čl. 20 ods. 2 dovoľuje zákonom ustanoviť, ktorý konkrétny objekt vlastníctva, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť vo vlastníctve určenej právnickej osoby. Fond podľa zákona získava bližšie neurčený majetok, ktorý zákon ani druhovo nekonkretizuje. Preto 11 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. nemá charakter zákona podľa čl. 20 ods. 2 ústavy. Fond sa však stáva vlastníkom, ktorého vlastnícke právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy má rovnaký zákonný obsah a ochranu ako vlastníctvo iných vlastníkov. Ako vlastník, ktorého právne postavenie je dané ústavou podľa čl. 20, fond môže so svojím majetkom neobmedzene nakladať.

Právnym dôsledkom a účinkom tohto ustanovenia je strata kontroly štátu nad majetkom určeným na privatizáciu. Až po prechode majetku štátu na právnickú osobu - Fond národného majetku Slovenskej republiky, táto právnická osoba, v spolupráci so zakladateľom, robí opatrenia na nadobudnutie majetku ďalším súkromnoprávnym subjektom.

Okrem rozhodnutí o privatizácii priamym predajom si prezídium fondu môže vyhraďovať aj rozhodovanie o privatizácii v ďalších veciach. Fond v zákonom určených prípadoch rozhoduje o privatizácii, pričom na toto rozhodovanie sa nevzťahujú všeobecné ustanovenia o správnom konaní a rozhodnutia nie je možné preskúmať súdom.

K ďalším osobitostiam v právnom postavení fondu patrí hospodárenie s finančnými prostriedkami. Rozpočet fondu schvaľuje národná rada. Táto po prerokovaní vo vláde schvaľuje aj štatút fondu. Finančné prostriedky fondu sú

vedené na osobitnom účte Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky. **Majetok fondu nie je vo vlastníctve štátu a jeho príjmy a výdavky nie sú súčasťou štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.** Jeho použitie je zákonom presne určené, pričom na niektoré rozhodnutia o použití prostriedkov sa vyžaduje rozhodnutie vlády (28 ods. 3 písm. b) bod 1. - 4. zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov). Z prostriedkov fondu sa uspokojujú aj nároky z reštitúcií uplatnených na základe osobitných zákonov voči štátu a iné. Pravidelné ročné zúčtovanie sa v určených prípadoch vykonáva medzi Ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky a fondom. Fond uzatvára vo svojom mene zmluvy, robí iné právne úkony, môže zakladať obchodné spoločnosti. V zákonom určených prípadoch je fond oprávnený domáhať sa splnenia svojich práv na súde alebo na príslušných orgánoch a môže byť žalovaný za nesplnenie jeho záväzkov a iných povinností, za ktorých splnenie zodpovedá celým svojím majetkom. O ukončení činnosti fondu a o likvidácii fondu rozhodne národná rada.

Fond národného majetku Slovenskej republiky sa zriadil na prechodné obdobie. Zamýšľanú prechodnosť jeho existencie dokumentuje zákon Slovenskej národnej rady č. 253/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov majetku štátu na iné osoby a o Fonde národného majetku Slovenskej republiky (zrušený zákonom č. 60/1994 Z. z.), ktorý v Tretej časti Spoločné a záverečné ustanovenia obsahoval 24 Ukončenie činnosti fondu. Podľa tohto paragrafu "O ukončení činnosti fondu, likvidácii fondu a o spôsobe použitia zostatku na účte fondu rozhodne Slovenská národná rada zákonom." Všetky ďalšie zmeny v postavení fondu znamenali na rozdiel od koncepcie prechodnosti tohto orgánu upevnenie jeho postavenia a rozšírenie právomocí na úkor štátnych orgánov.

Vzťah medzi štátnym orgánom a fondom sa ustanovuje podľa 40 zákona č. 92/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z.:

"(1) Fond poskytne požadované informácie a údaje na účely kontroly Národnej rade Slovenskej republiky, Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre hospodárstvo, privatizáciu a podnikanie, vláde Slovenskej republiky a Najvyššiemu kontrolnému úradu Slovenskej republiky raz za štvrt'rok.

(2) Fond je povinný vytvoriť účinný kontrolný systém so zameraním na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv uzatvorených podľa 14.

(3) Výsledné materiály o vykonanej kontrole je fond na požiadanie povinný poskytnúť Národnej rade Slovenskej republiky, príslušnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky, vláde Slovenskej republiky, Najvyššiemu kontrolnému úradu Slovenskej republiky a ministerstvu."

Ustanovenia 40 zákona č. 92/1991 Zb. v znení zákona č. 190/1995 Z. z. sa nespájajú s možnosťou vyvodiť právne sankcie, resp. účinky z výsledkov kontroly, najmä sa nespájajú s možnosťou štátnych orgánov dosiahnuť zmenu rozhodnutia o privatizácii.

Platná právna úprava ďalej umožňuje štátnym orgánom, aby sa podieľali na rozhodovaní o privatizácii v osobitnej situácii dekoncentrácie privatizovaného majetku štátu.

Podľa 19 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže "Protimonopolný úrad Slovenskej republiky je povinný vyjadriť sa do ôsmich pracovných dní k návrhu privatizačného projektu predloženého zakladateľom podľa osobitného predpisu z hľadiska účelnej dekoncentrácie podľa odseku 1. Ak zakladateľ nesúhlasí s vyjadrením úradu, vec predloží na rozhodnutie vláde Slovenskej republiky."

Podľa 19 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. "Ak Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo") postupuje pri schvaľovaní návrhu privatizačného projektu tak, že zmení podmienky účelnej dekoncentrácie obsiahnuté v návrhu privatizačného projektu, je povinné predložiť návrh privatizačného projektu pred jeho schválením na vyjadrenie úradu. Úrad je povinný vyjadriť sa k nemu z hľadiska účelnej dekoncentrácie podľa odseku 1 do ôsmich pracovných dní od jeho predloženia. Ak ministerstvo nesúhlasí s vyjadrením úradu, vec predloží na rozhodnutie vláde Slovenskej republiky."

Podľa 10 ods. 11 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. "Ak prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky pri vydávaní rozhodnutia o privatizácii postupuje tak, že zmení podmienky účelnej dekoncentrácie pri prevodoch majetku štátu na iné osoby, predloží návrh rozhodnutia o privatizácii pred jeho schválením na vyporiadanie Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky (ďalej len "protimonopolný úrad"). Protimonopolný úrad je povinný vyjadriť sa k nemu z hľadiska účelnej dekoncentrácie do ôsmich pracovných dní od jeho predloženia. Ak protimonopolný úrad nesúhlasí s predloženým návrhom rozhodnutia o privatizácii, predloží vec na rozhodnutie vláde Slovenskej republiky."

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len "protimonopolný úrad") sa vyjadruje k návrhom privatizačných projektov z hľadiska účelnej dekoncentrácie (19 ods. 1 až 3 zákona č. 188/1994 Z. z.). Podľa 19 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 188/1994 Z. z. štátne organizácie a orgány štátnej správy musia pri privatizácii postupovať tak, aby došlo k účelnej dekoncentracii privatizovaných podnikov. Zakladateľom štátnych organizácií zákon ukladá povinnosť spracovať rozbor týkajúci sa súčasného a budúceho trhového postavenia privatizovaných podnikov a vyhodnotenia ich konkurencieschopnosti na domácom a zahraničnom trhu. Zakladateľ má túto povinnosť iba vtedy, ak podnik dosiahol na relevantnom trhu podiel vyšší ako 40 %. Vyjadrenie protimonopolného úradu k návrhu privatizačného projektu nemá povahu rozhodnutia. Preto v prípade rozdielnych názorov protimonopolného úradu a zakladateľa na privatizáciu z hľadiska účelnej dekoncentrácie zákon zveruje rozhodnutie vláde.

Citovaná právna úprava priznáva protimonopolnému úradu len právo vyjadriť sa k otázkam dekoncentrácie súvisiacim s privatizáciou, ale rozhodovanie o privatizácii zostáva v pôsobnosti Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Vláda do tejto časti posudzovania privatizačných projektov vstupuje subsidiárne, len ak dôjde k nezhode medzi protimonopolným úradom a zriaďovateľom privatizovaného podniku vo vlastníctve štátu ohľadne účelnosti dekoncentrácie. V prípade vzniku takej nezhody názorov medzi orgánmi štátnej správy o podstate nezhody, teda o tom, či návrh privatizačného projektu je v súlade so záujmom účelnej dekoncentrácie, rozhodne vláda Slovenskej republiky. Rozhodovaním

vlády o návrhu privatizačného projektu podľa 10 ods. 11 zákona č. 190/1995 Z. z., ani podľa 19 ods. 1 zákona č. 188/1994 Z. z. sa nenahrádza pôsobnosť Fondu národného majetku Slovenskej republiky. Rozhodnutie o privatizácii aj v tomto prípade platná právna úprava prenecháva fondu.

Štátne orgány nemajú ani možnosť účinnej kontroly voči Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

Podľa čl. 149 ústavy "Prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu." Toto ustanovenie ústavy možno aplikovať iba v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého "Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon." Aj záujem štátu v procese privatizácie môže prokuratúra Slovenskej republiky chrániť len v medziach ústavy, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

V súvislosti s kontrolou nad dodržiavaním zákonnosti fondom v doterajšom procese privatizácie, možno uvažovať o zákone č. 60/1965 Zb. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Podľa 1 ods. 1 tohto zákona "Dozor nad dôsledným vykonávaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov ministerstvami a inými orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, právnickými a fyzickými osobami prislúcha Prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len "prokuratúra"), na čele ktorej stojí generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor")." Výkonom dozoru nad dôsledným vykonávaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov podľa 2 ods. 1 písm. a) prokuratúra chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu. Obdobné ustanovenie má aj novoprijatý zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z. z. o prokuratúre, ktorý bol v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnený 12. novembra 1996. Podľa 2 ods. 1 tohto zákona "Prokuratúra je samostatný a nezávislý štátny orgán, ktorý chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu." V procese realizácie privatizácie fondom sú dotknuté tak práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb, ako aj štátu.

Zákom č. 60/1965 Zb. o prokuratúre v znení neskorších predpisov boli prokurátorom uložené úlohy pri výkone dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v 3

ods. 1 písm. a), 4, 10 ods. 1 a 2. V 11 ods. 1 a 3 zákon ukladal právnickým osobám povinnosť pomáhať prokurátorom pri plnení ich úloh a povinnosť vyhovieť žiadostiam prokurátora. Za významný možno označiť 12 ods. 1, podľa ktorého, každý mal právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánov a právnických osôb z hľadiska dodržania zákonnosti a o prokurátorské opatrenie na odstránenie zisteného porušenia zákonnosti. Uplatnenie možnosti podať podnet prokurátorovi, ale aj ďalších zákonom priznaných oprávnení (14 ods. 1 a 2 písm. b), c) a 17 ods. 1 zákona) bolo problematické, lebo Fond národného majetku Slovenskej republiky je právnickou osobou s osobitným postavením a pôsobnosťou pre celé územie republiky, ktorá ovplyvňuje a riadi prebiehajúci privatizačný proces v spoločnosti a jej činnosť ovplyvní budúci hospodársky a sociálny rozvoj Slovenskej republiky. Na základe uvedených skutočností uplatňovanie zodpovednosti voči fondu bolo ťažko možné priznať okresnému, príp. krajskému prokurátorovi; azda logickým riešením by bolo uplatnenie právomoci generálneho prokurátora. Táto právomoc však v zákone nebola ustanovená a neupravuje ju ani novoprijatý zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z. z.

Platná právna úprava výslovne nedovoľuje ani ďalšiemu štátnemu orgánu vykonávať kontrolu nad činnosťou fondu.

Podľa čl. 60 ústavy "Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky je nezávislý orgán vykonávajúci kontrolu hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami, so štátnym majetkom, majetkovými právami a pohľadávkami štátu." Pôsobnosť Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky je vymedzená v 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky, podľa ktorého mu prináleží kontrola hospodárenia v prípadoch, ak ide o prostriedky štátneho rozpočtu, štátny majetok a majetkové práva a pohľadávky štátu.

Podľa 12 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov majetok fondu nie je vo vlastníctve štátu a možno ho použiť len na účely ustanovené zákonom. Podľa 28 ods. 3 citovaného zákona príjmy a výdavky fondu nie sú súčasťou štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a možno ich použiť iba na

zákonom určené účely. Nie je preto možné, aby Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky vykonával kontrolu voči fondu.

IV.

Podľa stanoviska Národnej rady Slovenskej republiky vlastné rozhodnutie o privatizácii je následný právny úkon ako výsledok posudzovania náležitostí a obsahu privatizačného projektu vypracovaného so súhlasom vlády a akt realizácie tohto privatizačného projektu. Fond národného majetku Slovenskej republiky je teda pri vydaní rozhodnutia o privatizácii viazaný na predchádzajúci súhlas vlády Slovenskej republiky.

Podľa právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky v procese privatizácie nie je dôležité len vydanie rozhodnutia o tom, ktoré odvetvia štátneho hospodárstva sa budú privatizovať a v akom rozsahu. Podľa čl. 55 ods. 1 ústavy "Hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky." Rozvoj ekonomiky v súlade s čl. 55 ods. 1 ústavy predstavuje náročný a zložitý proces, v ktorom štát má opodstatnený záujem na tom, aby subjekty súkromného práva pôsobili aj v intenciách ekonomickej politiky štátu. Povahu zásadného opatrenia na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky má aj rozhodnutie o tom, ktorá súkromná osoba nadobudne privatizovaný majetok štátu. Vykonaním prevodu majetku štátu na iné osoby sa nevytvárajú iba základy pre podnikanie konkrétnych osôb, ale zároveň sa v ňom vytvárajú alebo ohrozujú základy budúcich možností Slovenskej republiky v hospodárskej oblasti s dôsledkami aj v sociálnej oblasti.

Rozhodnutie o privatizácii podľa zákona č. 92/1991 Zb. vydáva fond na základe privatizačného projektu. Podľa 7 ods. 1 tohto zákona "Za vypracovanie návrhu privatizačného projektu podniku zodpovedá zakladateľ, prípadne zriaďovateľ, (ďalej len "zakladateľ") ktorému sa návrhy privatizačného projektu podniku predkladajú." Podľa 8 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 60/1994 Z. z. návrhy privatizačných projektov podniku posudzuje zakladateľ. Okrem ústredného orgánu štátnej správy, ktorý je zakladateľom podniku, k privatizačnému projektu sa vyjadruje aj protimonopolný úrad. Podmienky

prevodu majetku štátu na iné osoby ustanovené platnou právnou úpravou teda zabezpečujú istú účasť štátu na príprave rozhodnutí o privatizácii. Tieto podmienky však nezabezpečujú uplatnenie pôsobnosti vlády podľa čl. 119 písm. d) ústavy. K privatizačným projektom podniku určeného na privatizáciu sa nevyjadruje vláda Slovenskej republiky, ale ministerstvo v postavení zakladateľa a ďalší ústredný orgán štátnej správy - Protimonopolný úrad Slovenskej republiky. Takú činnosť nemožno stotožniť s rozhodovaním vlády v zbore, ktoré sa vyžaduje podľa čl. 119 ústavy.

Návrh privatizačného projektu vypracúva spravidla podnik, ktorého sa privatizácia týka (7 ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb.). Pri privatizácii majetkovej účasti štátu na podnikaní inej právnickej osoby vypracúva taký návrh právnická osoba, ktorej sa týka (9 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z.). Privatizačný projekt nevyjadruje predstavy vlády, ale záujemcu o privatizáciu. Nie je právne zabezpečená kontrola, ako sa bude realizovať koncepcia privatizácie schválená vládou. Neexistuje právna záruka, že majetok štátu sa prevedie na ten subjekt, ktorý v privatizačnom projekte presvedčí, že má najlepšie predpoklady nakladať s privatizovaným majetkom v súlade s čl. 55 ods. 1 ústavy a s opatreniami vlády na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky.

Činnosť vlády sa nemôže nahradiť ani činnosťou Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky, ktorá sa vyžaduje podľa 29 ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Dokonca ani vtedy, keď vláda Slovenskej republiky zaujme stanovisko k otázkam privatizácie, ale nerozhodne o nich, nejde o uplatnenie pôsobnosti vlády podľa čl. 119 písm. d) ústavy. Podľa 41 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov "Príslušné orgány štátnej správy a obce predložia na schválenie vláde v termíne ňou určenom zoznam podnikov a zoznamy majetkových účastí štátu na podnikaní iných právnických osôb, ktoré budú zahrnuté do privatizácie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Zároveň predložia zoznamy podnikov a zoznamy majetkových účastí na podnikaní iných právnických osôb, ktoré nebudú zahrnuté do privatizácie. Zoznamy predkladá vláda na rokovanie Národnej

rade Slovenskej republiky." Postup ustanovený 41 ods. 1 zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov je ďalšou časťou právnej úpravy procesu privatizácie, ktorú nemožno stotožniť s uplatnením pôsobnosti podľa čl. 119 písm. d) ústavy, o ktorej vláda rozhoduje v zbere.

Nedieľnou súčasťou rozhodnutia o privatizácii určitého majetku je aj zodpovednosť za to, že nový vlastník bude rešpektovať čl. 55 ods. 1 ústavy. Podľa platnej právnej úpravy však iný, ako štátny orgán rozhoduje o tom, či nadobúdateľ majetku spĺňa predpoklady čl. 55 ods. 1 ústavy.

Podľa bodu 2.2. Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky "Procesom privatizácie chce vláda vytvoriť také vlastnícke štruktúry, v ktorých budú mať významný podiel domáci podnikatelia i zamestnanci privatizovaných podnikov". Pre plnenie tejto úlohy je dôležité nielen schváliť privatizáciu podniku, ale aj zasiahnuť do výberu a právneho postavenia nadobúdateľa podniku. Vláda, ani iný štátny orgán neovplyvní subjekt vlastníka v dražbe, vo verejnej obchodnej súťaži a v kupónovej, resp. dlhopisovej privatizácii. V týchto formách privatizácie štátne orgány môžu určiť len podmienky, za ktorých každý, kto podmienky splní, môže nadobudnúť majetok štátu.

Priamy predaj je však formou privatizácie, ktorá umožňuje určiť osobu vlastníka, počet vlastníkov aj formu spoluvlastníctva. Účelom určenia subjektu vlastníka je rozhodnúť o štruktúre a orientácii odvetvia hospodárstva. Má povahu zásadného opatrenia na zabezpečenie hospodárskej a sociálnej politiky Slovenskej republiky.

Platnú právnu úpravu postavenia Fondu národného majetku Slovenskej republiky teda možno zhrnúť nasledovne.

Fond národného majetku Slovenskej republiky vznikol ako dočasný subjekt (dokiaľ sa majetok štátu prevedie na iné osoby a tieto osoby vyplatia dlhy zo zmlúv v privatizácii priamym predajom).

Právna úprava Fondu národného majetku Slovenskej republiky neukladá povinnosť konať vo verejnom záujme.

Neexistuje právna záruka, že Fond národného majetku Slovenskej republiky majetok štátu neprevedie na seba a vo svoj prospech.

Právne úkony Fondu národného majetku Slovenskej republiky nepodliehajú predbežnému, ani následnému schvaľovaniu štátnych orgánov.

Kontrola Fondu národného majetku Slovenskej republiky sa nespája s možnosťou vyvodit' právne účinky z výsledkov kontroly, najmä dosiahnuť zmenu konkrétneho rozhodnutia o privatizácii.

Fond národného majetku Slovenskej republiky sa stal subjektom práva, ktorý rozhoduje o verejných veciach zásadného významu pre hospodársku a sociálnu politiku Slovenskej republiky. Napriek tomu jeho činnosť priamo nepodlieha nijakej zložke štátnej moci.

V.

Privatizácia nie je sprievodným javom reorganizácie ekonomiky iba v Slovenskej republike. Najmä od 80. rokov sa uskutočňuje v krajinách s trhovou ekonomikou rovnako ako v krajinách orientovaných na vybudovanie trhovej ekonomiky. Osobitný zreteľ hodno venovať právnej úprave privatizácie v Českej republike, lebo táto právna úprava má spoločný základ s právnou úpravou platnou v Slovenskej republike. Zaujímavá je aj právna úprava privatizácie v Spolkovej republike Nemecko, kde sa na rozhodovaní o privatizácii zúčastňuje tiež subjekt, ktorý nie je štátnym orgánom.

Zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby sa v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike uplatňoval do 31. 12. 1992 v znení zákona č. 92/1992 Zb., zákona č. 264/1992 Zb., zákona č. 541/1992 Zb. a zákona č. 544/1992 Zb. V roku 1993 prijala Česká republika zákon č. 210/1993 Sb., ktorý v 10 novelizoval rozhodovanie o privatizácii. Podľa tohto ustanovenia "Rozhodnutie o privatizácii priamym predajom mimo verejnej súťaže alebo verejnej dražby vydáva vláda na návrh ministerstva. Rozhodnutie o privatizácii v ďalších veciach si vláda môže vyhradiť." V ďalšom období boli prijaté zákony č. 306/1993 Sb. a č. 224/1994 Sb., ktorými sa menil zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby. Ani jeden z uvedených zákonov nezmenil právomoc vlády rozhodovať na návrh ministerstva pre

správu národného majetku a jeho privatizáciu o privatizácii priamym predajom. Toto oprávnenie jej prináleží aj v súčasnosti.

Postavenie Fondu národného majetku Českej republiky je upravené zákonom č. 171/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Českej republiky vo veciach prevodov majetku štátu na iné osoby a o Fonde národného majetku Českej republiky v znení neskorších predpisov. Podľa neho je Fond národného majetku Českej republiky právnickou osobou, ktorá sa zapisuje do obchodného registra; vo veciach privatizácie nemá rozhodovaciu právomoc.

V Spolkovej republike Nemecko sa na rozhodovaní o privatizácii podieľal Treuhand, ktorý podľa zákona bol subjektom verejného práva. Medzi úpravou postavenia tohto subjektu a Fondom národného majetku Slovenskej republiky je niekoľko zásadných právnych rozdielov. Ústava Slovenskej republiky upravuje pôsobnosť vlády Slovenskej republiky pri rozhodovaní v hospodárskych a sociálnych veciach. Ústava Spolkovej republiky Nemecko neobsahuje ustanovenie porovnateľné s čl. 119 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky. Ústava Spolkovej republiky Nemecko dovoľuje vytvoriť verejnoprávne subjekty spolkovým (federálnym) zákonom. Ústava Slovenskej republiky nespĺnomocňuje nijaký štátny orgán na zriaďovanie verejnoprávnych subjektov. V súlade s Ústavou Spolkovej republiky Nemecko zriadený Treuhand nemohol prijímať rozhodnutia úplne nezávisle od štátnych orgánov. Rozhodnutia Treuhandu možno napadnúť žalobou na všeobecných súdoch a pri splnení podmienok čl. 93 ods. 1 bod 4a Ústavy Spolkovej republiky Nemecko možno proti nim podať aj ústavnú sťažnosť na Ústavný súd Spolkovej republiky Nemecko. Zodpovednosť za privatizáciu podľa výslovného ustanovenia zákona znáša vláda. Rozdiel bol aj v orientácii pôsobnosti verejnoprávneho subjektu Treuhand, ktorá sa v prevažnej miere týkala zabezpečenia reorganizácie štátnych podnikov na akciové spoločnosti. Ďalšou úlohou tohto subjektu bolo zabezpečenie prevodu majetku štátu na iné osoby formou reštitúcií.

Z porovnania našej ústavnej a právnej úpravy so zahraničnými právnymi úpravami privatizácie vychádza záver, že v Slovenskej republike právnická osoba - Fond národného majetku Slovenskej republiky má iné právne postavenie, než majú porovnateľné subjekty práva v zahraničí, pokiaľ ich tam vôbec zriadili.

VI.

Privatizácia ovplyvňuje zásadným spôsobom hospodársku a sociálnu politiku Slovenskej republiky bezprostredne, ako aj v dlhodobej perspektíve.

Podľa právneho názoru pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky pôsobnosť vlády Slovenskej republiky, ktorú jej priznáva čl. 119 písm. d) ústavy, obsahuje oprávnenie rozhodovať nielen o programovej orientácii prevodu majetku štátu na iné osoby, ale aj o prevode konkrétneho majetku štátu na konkrétne osoby. Zásadným opatrením vlády pri prevode majetku štátu na iné osoby je opatrenie, ktorým sa majetok štátu priamo prevedie na subjekt najlepšie spôsobilý nakladať s týmto majetkom podľa čl. 55 ods. 1 ústavy.

Rozhodnutia Fondu národného majetku Slovenskej republiky nie sú iba právnym úkonom právnickej osoby realizujúcej rozhodnutie vlády. Predmetný zákon dovoľuje Fondu národného majetku Slovenskej republiky rozhodovať o zásadných opatreniach, o ktorých predtým nerozhodla vláda Slovenskej republiky. Zákonodarca neumožňuje vláde Slovenskej republiky uplatniť právo, ktoré je implikované v pôsobnosti ustanovenej podľa čl. 119 písm. d) ústavy. Tým obmedzil ústavou priznanú pôsobnosť vlády ako najvyššieho orgánu výkonnej moci.

Právne normy odoberajúce vláde ako najvyššiemu orgánu výkonnej moci rozhodovaciu právomoc priznanú čl. 119 ústavy nie sú preto v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Ústavný súd z toho dôvodu rozhodol, že ustanovenia 10 ods. 1 a 10 a 45 ods. 5 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 369/1994 Z. z. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z. nie sú v súlade s čl. 119 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať
opravný prostriedok.

Nález vyhlásený v Košiciach 21. novembra 1996

Za správnosť vyhotovenia:

JUDr. Milan Čič

predseda pléna Ústavného súdu

Slovenskej republiky